

האמת יוצאת לאור: אסיר יהודי ששוחרר מכלא רמלה מתאר כיצד עונו והואנלו בכוח שובתי הרעב הערביים

„ראיתי את הדונדה!“

פרשת מותם של שני האסירים הערביים שובתי הרעב, כתוצאה מהורגתם בכוח, היא עדיין בגדר תעלומה. הדיקה שלאחר המוות הועלתה, כי סיבת המוות הייתה חדרת נוזלים לריאות. הברר כי הכניס את צינור הזונה לריאות תחת שיכניסוהו לקיבה. אולם עד היום לא נתנו שילטונות בתי הסוהר הסבר כיצד אירע הדבר.

יוסף פרנקל (38), אסיר לשעבר, שהיה בכלא רמלה כאשר הועברו אליו אסירים ביטחוניים שובתי הרעב מכלא ינפחא. פרנקל נדון לתקופת מאסר של חמש שנים, על גניבת כספים מחברה שבה עבד כסוכן. בשל מחלת כיביקיבה שממנה הוא סובל, קיבל טיפולים בבית החולים הנמצא בין

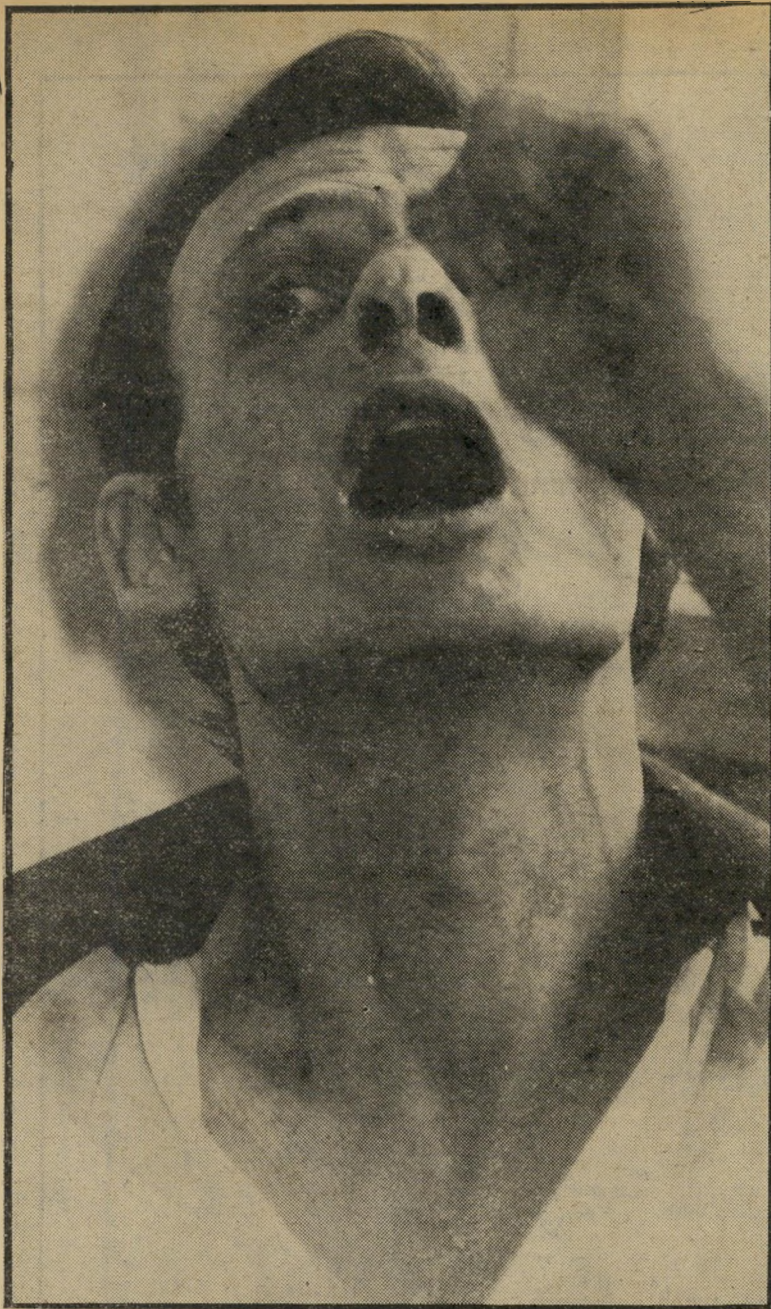
כבילת הבונה יוסף פרנקל מדגים את האופן שבו נקשרו שובתי הרעב: הידיים כבולות מאחורי הגב, הרגליים כבולות בקרטולים, ושרשרת קצרה קושרת את הידיים לרגליים — מאחור ללא אפשרות לזוז.

חומות הכלא. שם היה עדייריה להזנתם בכוח של האסירים הערביים. ב-8 באוגוסט 1980 סיים פרנקל את עונשו. אחרי שיחרורו פנה מיוזמתו לי מערכת העולם הזה, ביקש למסור עדות על הדברים שראה. עדות זו שופכת אור על השיטות שהזן השתמשו הסוהרים נגד האסירים השובתיים.

סיפר יוסף פרנקל: החלטתי לבוא ולספר את מה שראיתי מתוך מניעים הומאניים. הייתי עד לדברים שבשום אופן איני יכול להסכים איתם, או אפילו לעבור עליהם בשתיקה. אני מאמין שאנשים שעשו מה שעשו צריכים להיענש על מעשיהם. אבל לא נראה לי שצריך גם לענות אותם, תוך כדי ריצוי עונשם. אחרי שראיתי את הדברים חשתי צורך עז להביא אותם לידיעת הציבור, כדי שתופעות כאלה לא תחורגנה.

בזמן שביתי הרעב בכלא ינפחא ישבתי ברמלה. אחרי כמה ימים של שביתה העי-

* מכשירי להונה באמצעות צינור ה' מוחדר לקיבה דרך הפה.

הזונדה האכזרית פרנקל מדגים את האופן שבו מוחדר צינור הזונדה לקיבה, דרך הפה. הוא סיפר כי האסירים הערביים הקיאו וירקו דם, אך הסוהרים לא פסקו מלדחוף את הצינור.

העממית. שם גדלתי בעיר חארבין, שבי מחוז מנג'וריה. או היתה סין כבר אחרי המהפכה. למדתי בבית ספר אדום את האידאולוגיה של המהפכה.

בשנת 1954 עליתי לארץ, במיסגרת עליית הנוער. כאן אין לי אף קרוב. אבי המאמץ נפטר. אמי המאמצת חיה בארצות הברית. התגייסתי לצה"ל ושיי רתי שנה וחצי בחליהספכה. אחרייכן הייתי תקופה אצל אמי בארצות הברית וחזרתי ארצה. אז התחלתי להתדרדר. לב- סוף הוכנסתי לבית הסוהר.

היום אני רוצה לפתוח דף חדש. בזמן המאסר החלטתי כבר שאני רוצה להשתקם. הנהלה בכלא לא עזרה לי הרבה. חצי שנה לפני השיחרור. ביקשתי שיתנו לי לעבור לבית השיקום, לעבוד מחוץ לכלא. מקובל לתת תנאים כאלה לאסירים לפני השיחרור. העובדת הסוציאלית המליצה עלי, אבל הנהלה סירבה.

אני רוצה שיהיה ברור, שלדיעות הפור ליטיות שלי אין שום קשר לעובדות ש- סיפרתי. כל מה שמסרתי הם דברים ש- ראיתי כמו עיני. אחרי שהשתחררתי מבית הסוהר דווקא התלבטתי מאוד אם זה טוב עבורי לפרסם את הדברים. חששתי ש- יתנכלו לי. חששתי גם אם לא כדאי לי יותר למסור את הדברים בעילום שם. לבי סוף החלטתי לבוא ולחשוף את הדברים בגלוי ובכנות. כך שכל אחד יוכל לדעת מי סיפר אותם.

המטרה היחידה שלי היא, שאנשים ידעו איך קרו הדברים באמת. בדרך זאת אני מקווה שאנשים יפעלו למען מניעת מע- שים כאלה בבתי הסוהר בעתיד.

עד כאן סיפורו של יוסף פרנקל. כיום פותח פרנקל דף חדש בחייו. עדיין אין לו מקום מגורים קבוע. אך הוא מצא מקום עבודה ומקווה להסדר. פרנקל הביע תיקוה, כי עזרתו תתרום לשיפור התנאים בבתי הכלא. בכך הוכיח כי פתח את חייו מתוך לחומות הכלא ברגל ימיו.

יוסי היימן

שום סיכוי. הם היו שישה שיבעה ואני אחד. הם סוהרים עם כל הסמכויות, ואני אסיר ללא זכויות. בשבילם אני לא נחשב. משהו כמו קליפת בננה. אם זה היה במקום אחר — זה משהו אחר.

אף אחד לא הרגיש שראיתי את הנוועה הזאת. לא היה שום טעם לדווח להנהלה. הכלב לא נושך את הזנב שלו. ידעתי שכל מה שהסוהרים האלה עשו, זה היה לפי ההוראות של הנהלה. הייתי או כמה חודשים לפני השיחרור שלי. החלטתי מייד להוציא לאור את מה שראיתי, תיכף אחרי שאשתחרר.

בתקופה שישבתי בבית הסוהר שמת-י לב שהאסירים הביטחוניים הערביים זוכים ליחס הגרוע ביותר, מכל הבחינות. אם שובתי הרעב היו יהודים, אני משוכנע שלא היו מאכילים אותם בצורה כזאת.

אני אישית מאוד הזדהתי עם האסירים הערביים. בתחילת מאסרי ישבתי בכלא שאטה. ביום האדמה השתתפתי בשביתה שם, יחד עם האסירים הביטחוניים. לא יצאנו לעבודה. מנהל הכלא דאג, יצחק בריסבוב, נתן לי בגלל זה מכות והורה להוריד אותי לצינוק. בצינוק המשיכו הסוהרים להרביץ לי. בן רסבו אמר לי ב- פירושי: „אני יודע למה לא יצאת היום לעבודה ואני מכיר את הדיעות שלך. בגלל זה אתה תחטוף!“

בתוך הכלא קראתי את הקפיטל של קארל מארכס וזה קירב אותי עוד יותר לרעיון המהפכה ולאסירים הביטחוניים. בהתחלה לא נתנו להכניס את הקפיטל לכלא. אבל אחרי שאסיר הגיש בג"ץ בעניין הזה, ציווה בתי המשפט על שירות בתי הסוהר להתיר את הכנסת הספר. כך היה גם לגבי העולם הזה. עד לפני כשנה לא איפשרו להכניס את העיתון. עד ש- אסיר הגיש בג"ץ.

לאידאולוגיה הלניניסטית-מרקסיסטית הגעתי בגיל צעיר. נולדתי בבית המוע- צות והורי מתו כשהייתי תינוק. בגיל שלוש עברתי עם הורים מאמצים לסיני